

Golfclub wil spelen tussen gr...

Voor de tweede maal heeft de Golf- en Countryclub Leeuwenbergh plannen om te verhuizen naar de Duivenvoordse- en Veenzijdsepolder. Tussen Kerkehout en Leidschendam wil de club ruim 100 ha historisch veen-weidelandschap omvormen tot een 27 holes golfterrein. Tijdens een groots opgezette presentatie belooft de voorzitter het groene gebied met respect te behandelen. De natuur zal er alleen maar op vooruit gaan, garandeert hij het publiek. In wijkcentrum Kerkehout waren de toehoorders niet overtuigd.

Door: Aletta de Ruiter

De Duivenvoordse- en Veenzijdsepolder is een historisch veenweidegebied dat ten noorden van de Haagse wijk Mariahoeve ligt. Een agrarisch gebied dat niet alleen ruimte biedt aan koeien, maar ook aan duizenden weidevogels en andere fauna. Midden in de hectische Randstad is het er nog stil. Twee boezemwateringen en vele slootjes voeren het overtollige water af en vormen een karakteristiek patroon in het landschap.

Zeldzaam historisch landschap

Eigenlijk is hier sinds de Middeleeuwen niet veel veranderd. Vanaf het jaar 1000 vestigden zich hier boeren op de grens van strandwal en strandvlakte. De lager gelegen vlakte was bedekt met enkele meters veenmoeras. Die natuurlijke geografische omstandigheden van de Hollandse kuststreek boden veel voordelen voor de bewoners. Er heerste een zacht klimaat, in de duinen en het duinbos kon gejaagd worden, de hofstede stond droog en vlakbij vond het vee een grazige weide. Die moest alleen wat ontwaterd worden om het voor de koeien begaanbaar te maken. De sloten die toen begraven zijn, liggen er heden ten dage nog steeds. In de loop der eeuwen ontdekten ook de rijke burgers het gebied. Zij vestigden zich op de naastgelegen

strandwal, ook wel horst genoemd. Ook die landgoederen zijn tot op de dag van vandaag aanwezig. Strandwal en strandvlakte zijn geologisch onlosmakelijk en zeer karakteristiek voor het Zuid-Hollandse kustgebied. Daarom is het door het Rijk aangewezen als Belvedere-landschap en heeft de provincie onder de naam Horst en Weide een beschermingsplan geschreven voor de combinatie van strandwal en veenweide. De weide is echter de meest kwetsbare van de twee.

Verplichte verhuizing

Golfvereniging Leeuwenbergh moet verhuizen. Het golfterrein van de club is nu gelegen in de Vlietzone tussen Vliet en A4. In 2013 wordt op die plek gestart met de aanleg van de Rotterdamse Baan, de nieuwe invalweg voor Den Haag. Daarna wordt de groene zone omgevormd tot een nieuw Haags woon/werkgebied in een parkachtige omgeving. De procedure voor Masterplan Vlietzone is al gestart. De golfvereniging moet dus met spoed uitkijken naar een nieuwe plek. Van de vier locaties die globaal in aanmerking konden komen, koos het bestuur van Leeuwenbergh voor de grootste: de Duivenvoordse- en Veenzijdsepolder. De club met 1200 leden wil namelijk ook meteen uitbreiden van 18 naar 27 holes en heeft ruimte nodig, 110 hectare om precies te zijn. De maat van 220 voetbalvelden.

to's en kieviten

Stille polder wordt recreatiepark

De plannen van Leeuwenbergh gaan niet over een nacht ijs. Om hun ideeën te onderbouwen heeft Leeuwenbergh deskundigen ingehuurd die het verhaal met kennis van zaken en allure over het voetlicht brengen. Steven Slabbers van het gerenommeerde landschapsbureau Bosch - Slabbers schetst de historie van de polder en geeft de toehoorders het idee dat hier een verloren stuk land ligt. "Het is een gebied dat nauwelijks bereikbaar is en het vormt een blinde vlek waar momenteel niemand plezier aan beleeft. Recreatie is op iedere manier onmogelijk". Kortom doodzonde om ongebruikt te laten liggen en bij uitstek geschikt voor een golfterrein. "We gaan een win-win situatie creëren, waar zowel natuur als bezoeker beter van wordt. Als het er komt, moet het zo goed mogelijk", besluit hij zijn betoog. "De golfcoursen zullen het patroon van het weidegebied volgen. Er wordt geen land opgehoogd. Het wordt een echte veenweidebaan met een bijzondere handicap". Het is de bedoeling dat golfbaan en weiland om en om afgewisseld worden, zodat ook schapen nog deel uit kunnen maken van het landschap. Ook wordt de historisch opvaart naar landgoed Percijn in ere hersteld. Het oude landhuis is niet meer, maar op die plek kan het nieuwe clubhuis als landgoed gaan dienen.

Speciaal voor de bewoners van Kerkehout werd de toezegging gedaan dat zij in de toekomst een extra wegontsluiting van de wijk kunnen verwachten. Met een pasje mogen zij gebruik gaan maken van de toegangsweg die door de polder gaat lopen naar clubhuis en parkeerterrein. "Op die manier heeft u een snellere route naar de Landscheidingsweg". De weg ligt gepland achter restaurant De Landbouw en zal over de

kade van de veenwetering voeren. Om ook de gewone recreant te bedienen is het plan voorzien van wandelen en fietspaden die het gebied zullen doorkruisen.

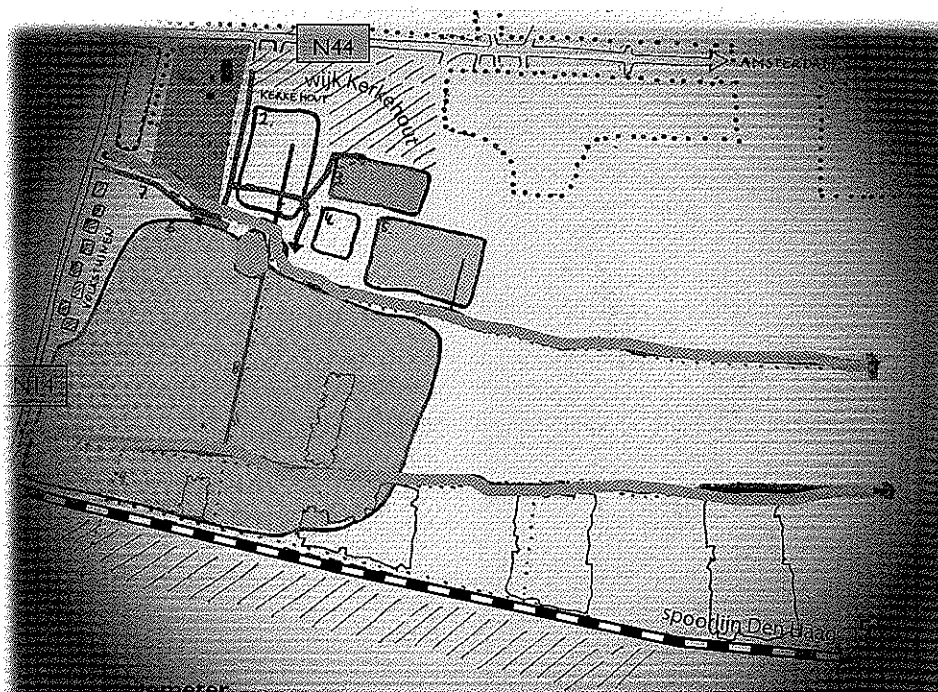
"Op die manier kan iedereen van dit prachtige gebied gaan genieten en wordt het van ons allemaal", onderschrijft voorzitter Rob Hessing het betoog.

Extra natuur

Om de toehoorders te overtuigen dat de aanleg van een golfterrein ook goed is voor natuur, doet een ecooloog/milieudeskundige van de Grontmij een verhaal over de mogelijkheden van ecologische verbeteringen. De kale weilanden krijgen extra knotwilgen, er komen natuurvriendelijke oevers, het landschap wordt gevarieerder met meer biodiversiteit. Alleen voor de weidevogels zal een ander onderkomen moeten worden gezocht. Die zullen niet graag broeden op een golfterrein. Maar als er in de naaste omgeving voldoende

De Golf staat geprojecteerd tussen de wijk Kerkehout Wassenaar) en de spoorlijn Den Haag-Leiden.

- Paars: Nieuw golfterrein*
- Geel: Huidige sportvelden, maar in de toekomst wonen*
- Groen: Landgoed Langerhorst*
- Rood: Nieuwe ontsluitingswegen*

compensatierreinen gecreëerd kunnen worden, hoeft ook die hindernis geen struikelblok te zijn. De zaal liet zich bijna betoveren door de mooie verhalen, maar ontwaakte na enige aarzeling en kwam met een bombardement aan kritiek op het plan.

Halve waarheden

De argumenten die door de deskundigen gebruikt worden, lijken te mooi om waar te zijn. En dat zijn ze ook. Alhoewel geen van de sprekers leugens vertelde, waren de verhalen verre van compleet en daardoor danig uit hun verband gehaald. De Duivenvoordse- en Veenzijdsepolder is in werkelijkheid totaal ongeschikt om als golfterrein te gebruiken. De ondergrond is zeer ongelijk en drassig. Voor afslagplaatsen en greens zijn gladde strakke gazons nodig. Het verhaal over behoud van het veenweidegebied is dus pure onzin. Voor een golfterrein zal gedraineerd moeten worden en de waterstand verlaagd. Zodra dat gebeurt zal de veengrond uitdrogen, inklinken en zelfs verteren. Veengrond is ontstaan uit organisch materiaal dat verteert zodra het aan zuurstof wordt blootgesteld. Vergelijk het maar eens met tuinturf dat u in de tuin gebruikt. Dat is het volgend jaar verdwenen. Het om en om gebruiken van de graspercelen als golftein en weiland is dus een illusie. Het weiland moet nat staan en de golftein droog. Dat is qua waterhuishouding onmogelijk, tenzij je damwandjes rond de golfvelden slaat. In dat geval zal er op termijn een landschap ontstaan waar het weiland hoog ligt en de golftein laag omdat de grond daar meer inklinkt tot uiteindelijk alleen de zandondergrond van

de strandvlakte overblijft. Een golftein kan best op een natuurlijke manier worden aangelegd, maar dan moet het landschap er wel geschikt voor zijn.

De uitspraak van Slabbers dat hier een vergeten landschap ligt waar niemand plezier aan beleeft is overigens een gotspe. De polder is vanaf de randen uitstekend te observeren. De stilte is juist de kracht van

het gebied. Intensieve recreatie zou de doodsteek zijn voor de huidige kwaliteit van natuur en landschap. De polder biedt het gehele jaar aan tienduizenden vogels een verblijfplaats. Geografisch is het gebied een bijzonder belangrijke bufferzone voor de gevarieerde fauna die hier thuishoort, zowel vogels, vlinders, amfibieën, insecten als zoogdieren. Juist door het samenspel van agrarisch gebruik, waardoor de bodem rijk is aan larven en wormen, komen weidevogels aan hun voedsel. Voor trekvogels is het een belangrijk gebied om op te vetten voor ze hun tocht naar het zuiden of noorden vervolgen. Op één dag kun je hier honderd vogelsoorten spotten, waarvan 17 soorten van de rode lijst. Het zou van weinig deskundigheid getuigen als aan die waarde van het landschap voorbij zou worden gegaan.

Wie gaat hier een besluit nemen?

Volgens de presentatie leken de plannen al bijna in kannen en kruiken, maar gelukkig is niets minder waar. Het is een puur particulier initiatief van Golfvereniging Leeuwenbergh, waar de overheid geen enkele bemoeienis bij heeft. "De gemeente Den Haag laat ons behoorlijk in de kou staan", klaagt voorzitter Hessing zich. Staatsbosbeheer, grondeigenaar van een groot deel van de polder, is niet gelukkig met het plan en heeft dat bij monde van het districthoofd ook al laten weten.

Wassenaar heeft het plan in een primair stadium in 2008 al eens verworpen. Het veenweidegebied wordt beschermd door de nota Belvédère en het provinciale streekplan. Dus lijkt er nog een lange onmogelijke weg te gaan voor Golfvereniging Leeuwenbergh. Maar die weg is gestart op 26 mei en loopt deze zomer langs de politiek van Wassenaar. En daar zitten veel golfliedhebbers in de gemeenteraad. Als de politiek beslist dat de Duivenvoordse- en Veenzijdsepolder na 1000 jaar geofferd mag worden aan recreatie, dan heeft de democratie gesproken. Voor het zover is, zal de AVN nog menige inspraakronde benutten om de politiek op andere gedachten te brengen ♦

